

Protestantse Kerk zit erg goed bij kas

Miljoenen op bankrekeningen. 'Gebruik financiële reserves om de kerk te vernieuwen.'

Gerrit-Jan KleinJan
REDACTIE RELIGIE & FILOSOFIE

De Protestantse Kerk in Nederland (PKN) heeft veel meer geld dan gedacht. Dat geld zou de kerk moeten gebruiken om te vernieuwen, bepleiten onderzoekers. Op de bankrekeningen van de noordelijke protestantse kerken in Drenthe, Friesland en Groningen staat 151,7 miljoen euro. Om de kerk toekomstbestendig te maken, zou dat geld nu uitgegeven moeten worden aan vernieuwingsprojecten, stelt socioloog Marten van der Meulen van de Protestantse Theologische Universiteit (PThU) in het rapport 'Krimpemde middelen en toch vitaal'.

Het gaat om geld dat meteen voorhanden is. 'Er is veel meer geld beschikbaar dan wij van tevoren gedacht hadden', schrijft Van der Meulen. Tel je het geld dat in gebouwen, landerijen, pensioenfondsen en beleggingen zit, erbij op, dan valt het bedrag nog veel hoger uit.

In het rapport wordt de financiële situatie van protestantse gemeenten in de drie noordelijke provincies in kaart gebracht. Als de conclusies over die provincies worden doorgetrokken naar alle PKN-gemeenten in heel Nederland, dan beschikt de Protestantse Kerk over ongeveer 1 miljard euro, zo stelt Van der Meulen.

Haaije Feenstra, algemeen directeur van de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk, kan zich wat de noordelijke provincies betreft vinden in het rapport. Maar dat zijn kerk landelijk over 1 miljard beschikt kan hij niet bevestigen. "Het is een gok van de onderzoekers. Het zou waar kunnen zijn. Ik kan het niet met cijfers onderbouwen", zegt hij.

Inzicht in de financiële situatie van de kerk is erg lastig. Reden daarvoor is dat de Protestantse Kerk ingewikkeld in elkaar steekt, met verschillende bestuurslagen, colleges en kerken met veel grote autonomie.

kerk in

In Enschede heeft de PKN anderhalf miljoen euro geïnvesteerd in haar laatst overgebleven kerkgebouw. FOTO HERMAN ENGBERS

het noorden is overigens schatrijk. "Er is nogal een ongelijke verdeling van geld en goederen over plaatselijke gemeentes", aldus Van der Meulen. Naast schatrijke kerken, zijn er ook heel arme gemeenten die geen predikant meer kunnen betalen. Vooral de hervormden in Friesland, Drenthe en Groningen hebben veel geld (de Protestantse Kerk ontstond uit een fusie tussen hervormden, gereformeerden en lutheranen). Gereformeerde kerken hebben gemiddeld 593 euro per lid beschikbaar,

Voor de hervormden in Friesland, Drenthe en Groningen hebben veel geld

terwijl hervormde kerken gemiddeld bijna 3.000 euro per lid bezitten, met uitschieters boven de 40.000 euro. Dat hervormde kerken rijker zijn komt doorgaans door hun oudere geschiedenis.

"Door de bank genomen, is er meer ruimte om te investeren dan mensen op grond van allerlei sombere berichten misschien denken", stelt Van der Meulen. Kerken houden het geld vaak in de kas omdat ze niet willen interen op hun vermogen of ze houden het achter de hand voor onder-

houd. Volgens de onderzoekers moet het juist uitgegeven worden aan projecten die de kerk toekomstbestendig maken. Van der Meulen denkt daarbij aan nieuwe kerkelijke vormen waarmee de Protestantse Kerk nu al experimenteert, zogeheten 'pioniersplekken'. Ook pleit hij voor meer lokale samenwerking. Onlangs zei scriba (landelijk secretaris) Arja Plaisier in *Trouw* ook dat de Protestantse Kerk de kerkelijke traditie moet vernieuwen. Geld is daarbinnen geen probleem, meldde hij toen al.